СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXII. Число 62. Джерзи Сіті, Н. Дж., субота, 15 марта, 1924.

VOL. XXXII. No. 62. Jersey City, N. J., Saturday, March 15, 1924. THREE CENTS

НАФТОВЕ СЛІДСТВО ОБТЯЖАЄ ДАЛІ МІНІСТРА СУДІВНИЦТВА

ВАШІНҐТОН, 13. марта. — Підчас дальших своїх зізнань перед сенатовим комітетом для слідства над винаймом федеральних нафтових теренів заявила жена покійного Джеса Смита, що Доґерті торгував усім, що міг: горівкою, нафтою, фільмами з боксерських бійок та амнестіями. За само право показувати боксерські фільми без перешкод зі сторони суду мав він взяти хабара в сумі 180,000 долярів.

Зізнання сеї жінки зробили в політичних кругах величезну сензацію. Завтра мають її перепитувати адвокати міністра судівництва.

ПРОЦЕС ПРОТИ НАФТОВИХ КОНЦЕСІОНАРІВ

ШЕЙЄН, Вайоминґ, 13. марта. — Федеральний суд дав нині федеральному урядови право застановити всяку дальшу роботу коло дальшого добування нафти з федеральних нафтових теренів, виарендованих підприємству Синклера, званому Мемот Ойл Ко. Рівночасно суд встановив двох людий до заряду маєтком до того часу, поки федеральний уряд не перебере його знова під свій заряд.

Федеральний уряд позиває Мемот Ойл Ко. о уневажнення контракту аренди межи урядом та Синклером на тій основі, що Синклер та Фол допустилися при контракті обману на шкоду уряду.

ВЖИВАНО ВІЙСКА ДЛЯ ПРИВАТНОГО БИЗНЕСУ

ВАШІНҐТОН, 13. марта. — Перед нафтовим комітетом сенату зізнавав нині яко свідок ще раз Теодор Рузвелт Молодший, заступник міністра фльоти. Його зізнання відносилися до небувалого в Злучених Державах уживання маринарів до викидання людий, які мали нарушувати приватні права нафтових концесіонарів. Рузвелт зізнав, що маринарів вислано на сю небувалу місію на виразне припоручення тодішнього секретаря (міністра) нутрішних справ Фола.

НАСЛІДНИК МІНІСТРА ДЕНБІ

ВАШІНҐТОН, 13. марта. — Президент Кулидж запропонував становище секретаря (міністра) фльоти судді Кеніонови, а коли сей відкинув, Вилберови, головному стейтовому судді в Каліфорнії, котрий відай прийме пропозицію.

Як відомо, попередний міністер фльоти Денбі зрезиґнував через нафтовий скандал.

СЛІДСТВО УРЯДУ ПРОТИ КОНҐРЕСМЕНІВ ЗА ХАБАРНИЦТВО

ВАШІНҐТОН, 13. марта. — Департамент судівництва почав нині несподівано судові доходження проти двох конґресменів, ще поіменно не згаданих, яким закинено підчас одної розправи в Шикаґо, що вони брали гроші за внеднування амнестії (помилування) для вязників у федеральних вязницях.

ЗА СПЛАТУ ДОВГІВ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ

ВАШІНҐТОН, 13. марта. — На фінансовім комітеті сенату велася горяча дебата над пропозицією департаменту скарбу, після якої Злучені Держави малиби сплатити свої довги за 31 літ. Проти пропозиції вивязалася сильна опозиція, яка противиться так скорому сплачуванню.

ПОТВЕРДЖЕНО ДОГОВІР ПРО РЕВІЗІЇ НА МОРЮ ЗА ГОРІВКОЮ

ВАШІНҐТОН, 13. марта. — Американський сенат потвердив нині межидержавну умову межи Злученими Державами та Британією про виконування американського прогибіційного закона.

На основі сього договору американські кораблі будуть мати право ревідувати (обшукувати) англійські кораблі на повнім морю навіть поза три-милевим прибережним обрубом.

ПОКАРАЛИ ГОРІВЧАНИЙ КОРАБЕЛЬ

ВАШІНҐТОН, 13. марта. — Прогибіційний уряд, котрий сконфіскував був учора цілий корабель Ордуну за те, що він пачкував у Америку горівку та наркотики, зніс нині конфіскату, а на місце сього казав властителям корабля дати один міліон долярів кавції (запоруки), що вони стануть на суд. Властителі кавцію зложили, і уряд дозволив кораблеви покинути порт.

ДЛЯ ПЛАЧЕННЯ ПОДАТКУ

ВАШІНҐТОН, 13. марта. — Податковий уряд приказав отворити всі свої уряди в пятницю й суботу до опівночі.

З МЕКСИКАНСЬКОЇ ЗАВЕРУХИ

МЕКСИКО, 13. марта. — Секретар війни в кабінеті президента Обреґона вирушився нині з 8,000 федеральних війск на прошийок Теґвентепеку, де ще є останки повстанців.

В декотрих американських газетах появилися чутки, що Де Ля Гуерта, провідник повстання, втік уже до Злучених Держав, але з мексиканського міста Франтери, в стейті Табаску, вийшла біздротна телеграма, заперечуючу сю вістку. Фронтера тепер осередком революційного руху.

ПРИПУСКАЮТЬ, ЩО ЗАТОПИВСЯ КОРАБЕЛЬ

НАНТАКЕТ, Месечусетс, 13. марта. — Морські філі викинули на беріг острова Мадекета останки розбитого корабля. Догадуються, що походять вони з шести-щоглового вітрильного корабля „Вайоминга", котрий пропав на морю кілька тижнів тому назад. На кораблі було 15 душ, від котрих нема віякої вістки.

ТВОРЕННЯ ТРЕТОЇ ПАРТІЇ

МИНЕАПОЛИС, МИНЕСОТА, 13. марта: — Конвенція так званої Безпартийної Ліґи стейту Минесоти постановила обєднатися з Фармерсько-Робітничою Федерацією стейту Минесоти в одно політичне тіло.

РЕЛІҐІЙНЕ ВБИВСТВО.

В місті Темпі на Флориді, вбито недавно хорого на параліж Винчестера. Слідство впало на його родину. На поліційнім допиті жінка вбитого та його 16-літна дочка призналися, що вони вбили Винчестера яко жертву Богови, бо вони були переконані, що він є втіленнем чорта.

НОВІ ПРИДУМКИ БУТЛЕҐЕРІВ.

Підчас розправи проти цілої шайки бутлеґерів, що ведеться перед федеральним судом в Ню Йорку, стейтовий прокуратор виступив з твердженнєм, що він найшов в місті цілий ряд салунів, в котрих кождий бартендер зобовязаний присягою потайного товариства не виявляти імени властителя салуну.

„ШКОЛА МИРА".

Нюйорська Ліґа Жінок-Виборців уряджує на слідуючий тиждень „школу мира". Школа буде тревати три дні, і буде посвячена відчитам на тему, як Злучені Держави мають довести до постійного мира межи народами.

ПОЧТОВІ МАРКИ ПЕРЕСТАНУТЬ УЖИВАТИ.

Філятелістам (збирачам почтових марок) грозить небезпека, а саме тому, що почтові марки можуть зовсім зникнути. Льондонська „Philatelic Magazine" пише, що ріжні держави розглядають плян, чи не заступити би почтові марки звичайним вибиванням печатки. Печатку вибивалоса би при помочі франкуючого апарату зі спеціяльними десенями. Апарати такі могла би купити собі (у почтовім уряді) кожда фірма. Наслідком цього було би, що почтових марок уживали би значно менше. Сама Анґлія дотепер уживала 7,000.000.000 штук почтових марок. Та філятелістам на втіху може бути, що певно далекий ще час, коли зачне функціонувати „universal affranchiesseur bostal".

ПРОТЕСТИ ПРОТИ КОЛЬОНІЗАЦІЇ ПІДКАРПАТСЬКОЇ РУСИ.

Дня 30. січня при уряді земельної реформи в Ужгороді відбулися бурхливі збори земельної ради, які присвячено було обговоренню справ поо дальший розділ земель. Сильні протести викликало обговорення справи кольонізації земель на Підкарпатській Україні чеськими леґіонерами. Як виявилося на зборах, подань на кольонізацію внесено дотепер 1224, з яких 24 задоволено. Цього року хоче уряд помістити 100 кольоністів, в тому числі 80 чеських леґіонерів. Збори, які й слухати не хотіли про кольонізацію леґіонерів, внесли такий протест:

Рада стверджує, що на Підкарпатській Україні є недостача землі, через що рада висловлює погляд, щоби в майбутньому кольонізація на Підкарпатській Україні переводилася лише тоді, коли буде задоволене місцеве хліборобське населення, значить, коли зостанеться яка кількість лишньої землі, що її не бажають для себе Українці.

ФАЛШИВІ ЧЕСЬКІ ГРОШІ.

В Чехії сими днями викрито й заарештовано фабрику фалшивих чеських банкнотів. Виріб фалшивих гроший почав провадити з другої половини грудня м. р. Фалшування таке вдале, що навіть експерти пражського міністерства фінансів не знайшли нічого, до чого можна було б причепитися. Фалшувалися переважно 100-коронівки серії Д з датою 15. квітня 1919 р. Велика скількість сих фалшивих 100-коронівок ходить вже по руках.

СНІГОВІ ЗАВІЇ НА УКРАЇНІ.

На Катеринославських залізницях шаліла останніми днями страшна сніговія, що часами переходила в грізну бурю. На деяких залізничих перегонах висота снігу дійшла до кількох сяжнів. Залізничий рух припинено. Біля прочищування шляхів та відновлення комунікації занято десять снігочисток (паровиків) і 30 робітничих потягів.

СТРАЙК В ОДЕСІ.

В Одесі почався страйк, що поширився на всі фабрики і заводи державного промислу. Страйк спричинений затримкою виплати заробітних платень.

РОЗБІЙНИКИ (ПІРАТИ) НА ЧОРНОМУ МОРІ.

Останніми часами оперує на українських прибережних водах ватага морських піратів що розпоряджає скороходним вітрильно-моторовим судном. На днях чорноморське судно пограничної фльоти ГУПУ „Н" напало на піратів. Вони відстрілювалися з револьверів і мітралез. По короткій перестрільці повідкидали кріси та бомби у воду і піддалися. Виявилося, що команда того розбишацького судна була турецькою. На судні відкрито дорогоцінний вантаж. У подвійний полотняний (вітрильний) пояс було зашито дуже богато золота.

СУХОТИ НА ПІДКАРПАТСЬКІЙ РУСИ.

Директор ужгородського шпиталю др. Новак на зібранню лікарів оголосив свої спостереження що до поширення сухіт на Підкарпатській Руси. Др. Новак ствердив, що та хороба в горах Підкарпатської Руси майже ніде не помічається завдяки здоровому повітрю. Зате в містах панує сильно. В Ужгороді кождий шестий чоловік заражений сухотами.

ІСТНУЮЧІ ЖУПИ НА ПІДКАРПАТТЮ НЕ КАСУЮТЬСЯ.

„Руська Нива" подає, що вістка про намірене скасувати істнуючі на Підкарпатській Руси жупи не відповідає дійсности. Переведенне жупної реформи на Підкарпаттю не було предметом обговорення уряду.

ЗМЕНШЕННЯ НАРОДИН У ФРАНЦІЇ.

В 1923 році. В десятьох більших міста Франції — згідно з точною статистикою — число новонароджених виносило загалом 92,674. Це є о 1631 менше як у 1921-ому році. У тих самих містах заключено минувшого року 59.227 одружинь, в 1922-ому році було заключено 63.840, а 1921-го року заручилося 73.251 пар. Загальне число померших у 1923 році виносило 80.552; в 1922 році померло 84.778, а 1921 року померло 86.614.

ПЕРЕД СОВІТСЬКИМ СУДОМ

„Аґенція Всходня" подає, що у Винниці ведеться судовий процес проти повстанчих отаманів Ґальбевського, Когана і Матвієнка та проти 34 повстанців з їх групи.

БОЛЬШЕВИЦЬКІ ДИКТАТОРИ ПРОГНАЛИ НАСЛІДНИКА ЛЄНІНА, АЛЕКСІЯ І. РИКОВА

ПАРИЖ, 13. марта. — В тутешніх російських кругах одержано відомість з Росії, що трійка большевицьких диктаторів в Росії, себто Каменев, Зіновєв і Сталін, прогнали голову „совнаркома" Алексія Івановича Рикова на Крим.

Прогнано його за се, що він хотів признати більшу свободу всім директорам, інжинірам і загалом інтеліґенції. Трійка проти сього рішучо виступила, заявляючись за дальшою остроюю контролею над інтеліґенцією, і прогнала Рикова вслід за збунтованим Троцьким.

Трійку підпирає Дзержинський, бувший голова Чеки, а тепер голова верховного економічного совета.

ПОХОРОН ПОК. БЕСАРАБОВОЇ

ЛЬВІВ, 27. лютого. — Нині вполудне відбувся тут похорон закатованої ляхами Ольги з Левицьких Бесарабової на Янівському цвинтарі.

Ховало 9 священиків. В поході і на цвинтарі зібралась многотисячна українська жалібна громада.

Поляки прислали богато кінної і пішої поліції, яка арештувала 15 осіб.

БОМБА У ЛЬВОВІ

ВАРШАВА, 13. марта. — Зі Львова повідомляють, що там Українці підложили бомбу під будинок поліції.

ПЕРЕГОЛОСОВАНО ПАРТІЮ ПРАЦІ В ПАРЛЯМЕНТІ

ЛОНДОН, 13. марта. — Нині упало в парляменті внесення Партії Праці, щоб засідання продовжено поза 11. годину вночі. За внесеннем голосувало 207 послів, а проти нього 234. Одначе ся невдача маловажна.

РОЗПУЩЕННЄ НІМЕЦЬКОГО ПАРЛЯМЕНТУ

БЕРЛІН, 13. марта. — Нині розпущено тут німецький парлямент.

Вибори будуть за 2 місяні.

НАПАД НА ПРЕМЄРА ПУАНКАРЕ

ПАРИЖ, 13. марта. — Звітник фінансової комісії французького сенату, Анрі Беранжер, накинувся на фінансову політику французького правительства, а зокрема на окупаційну політику премієра Пуанкаре. Він сказав, що Пуанкаре обіцяв при помочі війска стягнути гроші з Німеччини, а міжтим жадає, щоби французький парлямент наложив на французький нарід нові податки в сумі 6,000,000,000 франків.

ТИМЧАСОВА РЕПАРАЦІЯ ФРАНКА

ПАРИЖ, 13. марта. — Нині на тутешній біржі франк знову пійшов вгору. За нього плачено вже $4\frac{1}{2}$ цента.

Се Банк Франції завдячує обіцяному кредитови Дж. П. Морґена з Ню Йорку в сумі $100,000,000. Французькє правительство каже, що се німецькі аґенти були збили вартість франка майже до 3 центів.

БОЛЬШЕВИКИ ПІДПИРАЮТЬ ЛИТВУ ПРОТИ ПОЛЬЩІ

БЕРЛІН, 13. марта. — Большевицький уряд заявив Литовцям, що буде їх підпирати у справі Мемеля проти Польщі. Се скріпило їх становище проти польських хпосягань на їх землю.

БОЛЬШЕВИКИ БУДУЮТЬ ЩЕ ОДНУ РЕПУБЛІКУ НА УКРАЇНІ

МОСКВА, 13. марта. — Тепер тут ведуть большевицькі керманичі аґітацію за новою републикою, якою має бути „Молдавія". Для неї вони обіцяють віддати Херсонську ґубернію з Одесою, Подільську ґубернію і Бесарабію, якщо відберуть її від Румунії.

ДИКІ ПРЕТЕНСІЇ ПОЛЬЩІ

МОСКВА, 13. марта. — Недавно відбулася у Варшаві конференція балтійських держав і Польщі. Ся конференція відбулася за почином Франції, щоби приєднати балтійські держави для Польщі а проти Росії. Одначе заходи не повелись і конференція розбилася.

Кромі того Польща робила заходи, щоб загарбати полудневі повіти Летґалії, яка є складовою частю Латвії, ізза того, що там були польські дідичі. В крайному випадку вона хотіла, щоб Латвія віддала землі польським дідичам в Летґалії. Одначе всі ті пляни Польщі розбились, а натомісць Латвія заключила військовий союз з Естонією, який звертається проти Польщі.

СЕРБІЯ ЗБИРАЄ ВІЙСКО НА БОЛҐАРСЬКІЙ ГРАНИЦІ

СОФІЯ, столиця Болґарії, 13. марта. — Болгарське правительство заявляє, що Сербія збирає війска на її границі.

ФРУНЗЕ ЗАСТУПАЄ ТРОЦЬКОГО

МОСКВА, 12. марта. — „Совнарком" іменував голову української армії генерала Фрунзе комісарем війни на час неприсутности Троцького.

АРАБ ЗВЕРХНИКОМ В МАГОМЕТАНСЬКІЙ РЕЛІҐІЙНІЙ УСТАНОВІ

ЄРУСАЛИМ, столиця Палестини, 11. марта. — Тут відбулась учера нарада магометанських достойників, які згодились, аби король Геджасу Гуссейн був калифом і видали поклик до магометан Палестини, щоби одноцушно признали нового каліфа. Вони радіють з того, що Араб знову одержав найвисше достоїнство магометанської реліґійної установи.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates.		В Джерзи Сіті і заграницею.	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

В Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

КИРИНЯ ПРОТИ ОБЄДНАННЯ.

З Питсбурщини пишуть нам, що в Питсбургу відбулась недавно нарада українських католицьких священиків, на якій майже всі говорили против Обєднання. Іменно заявили вони, пише наш дописуватель, що не треба і не будуть вони підпирати Обєднання.

Се таке потайне виповіджене війни деякими українськими католицькими священиками — загальній українській національній організації в Америці.

З великим трудом по упадку української держави в Европі та по розбиттю української політичної акції в Америці, серед застою і зневіри, збудовано українську національну централю Обєднанне. Заявились за нею всі українські організації в Злучених Державах, котрі вже від давнійшого часу не словами а ділами працювали для національної справи. Зачало Обєднанне перші свої кроки заходами і працею одиниць і кількох громад та організацій. Спершу ішло тяжко, бо важко було побороти зневіру і недовіре по богато невдачах, але поволи і зневіра й недовіре уступало, а верталась давня віра і давне довіре до своєї інституції, бо весь загал бачив і бачить, як ЧЕСНО І СОВІСНО Обєднанне веде наложені на нього діла й обовязки. На ділі тепер Обєднанне вже тільки неначе гуманітарна інституція збирає жертви і точно що місяця відсилає їх ПО ПРИЗНАЧЕНИХ ЖЕРТВОДАВЦЯМИ АДРЕСАХ до старого краю. Обєднанне немов забуло навіть на свою місію патріотично-політичну, а веде тільки працю патріотично-допомогову, чисто гуманітарну, неначе із якогось самовідречення, аби лише ворогів собі не наробити і тим не зашкодити гуманітарній акції, так конечній серед теперішнього лихоліття нашого народу в Европі.

І здавалось би, що серед таких умовин не найдеться Українець, не тільки свідомий і патріот, але навіть ПРОФЕСІОНАЛЬНИЙ КИРИННИК (котрий при помочі кирині заробляє на хліб насущний), який важився би виступити проти Обєднання. Боже се значить, що виступає проти „Рідної Школи", проти помочі сиротам, інвалідам, голодним нашим студентам на еміґрації, жовнірам-скитальцям і т. д.

Аж тут як грім в погідну днину приходить вістка з Питсбурга, що там українські католицькі священики виступають проти Обєднання. Сі українські інтеліґенти в Америці, котрі повинні світити прикладом і доложити свого труду для піднесення і скріплення Обєднання, для створення дійсної загальної сили американських Українців, подають собі руки, щоб нищити інституцію, яку з таким трудом збудовано і яка серед гірких невзгодин працює чесно і совісно, іде вперед та здобуває силу. Нищити хотять діло народа, діло українського загалу на землі Вашинґтона для України.

Як видно, то у нас ДУХ НИЩЕННЯ ще не перевівся, ще не минувся. Ще покутує немов злий дух у темну ніч. Не тільки вороги нищать нас, але й ми самі ухвалюємо з парадою нищити свою будову народню.

Та се лихо, сей дух нищення страшний тільки тоді і до того часу, поки він потаємний, у темній пітьмі. На світлі дня він не є небезпечний. Навпаки, на світлі дня він самий боїться усього.

Длятого дійсні українські патріоти, а не патріоти мальовані, від паради і тайних нарад, повинні ворогів народних інституцій вивести на світло дня і тоді скінчаться доразу всі їх інтриґи.

А рівночасно наш ЗАГАЛ в Америці, всі УКРАЇНСЬКІ ТОВАРИСТВА, повинні дати негайну відповідь інтриґам з тайних нарад і В СТО РАЗІВ СИЛЬНІЙШЕ ПІДПЕРТИ ОБЄДНАННЄ.

Як інтриґанти побачать, що ДЕСЯТКИ ТИСЯЧ Українців платить народній податок до Обєднання і посилає жертви на старокраєві народні цілі, то всі інтриґанти поховаються в мишачі діри. Бо проти сильної твердині в них не буде смілости виступити.

НЕПЕВНІ НАСТРОЇ СЕРЕД ЧЕРВОНОЇ АРМІЇ.

САМОСТІЙНИЦЬКИЙ РУХ НА УКРАЇНІ.

З Лондону повідомляють:

Кореспондент ґазети Дейлі Мейл сповіщає з Риґи, що дивізії червоної армії, які не є зложені з Татарів, Монголів та інших наємників, наміряють виступити проти теперішньої комуністичної влади в Москві.

Сі дивізії розташовані на південь від Москви; у Брянску, Орлі, Тамбові та Вороніжі. По даним їм вказівкам, вони мають вирушити на Москву в початках квітня і підперти Троцького в його спорі із советами.

У відповідь на се совети стягнули скоро до Москви вірні собі наємні дивізії монгольські і татарські. Натомісць збунтовані відділи не криються зі своїми намірами і мимо декретів та наказів перенесення їх на Сибір і Кавказ, вони того не слухають і не сповняють.

З походом на Москву сподіваються рівночасно вибуху бунту серед уральських ґарнізонів і нового повстання в Кронштаді.

Одночасно доносить тойсамий кореспондент про великий зріст САМОСТІЙНИЦЬКОГО РУХУ НА УКРАЇНІ, ЯКИЙ СТРЕМИТЬ ДО ТОГО, ЩОБИ УКРАЇНА ВІДІРВАЛАСЬ ВІД РОСІЇ, та завважує, що в деяких ґуберніях, особливо в харківській, херсонській і на Поділлю, поширюється погромна проти-жидівська течія, чути також про численні арештовання.

ЛИСТ З БЕРЛІНА.

(Зміна валюти. — Як її відчули еміґранти. — „Українське Слово". — „Літопис". — „Золоті Ворота". — „Курси жіночої освіти". — Орґанізація старшин. — „Рада Освіти").

Українська еміґрація в Берліні з кождим днем меньша. Хто може спасається біґством. В першу чергу їдуть наші люди до Праги. Там уряд чеський дає гроші на всілякі наші інституції і там є спромога жити. А в Берліні трудно, навіть неможливо, особливо з того часу, як німецька марка зробилася дорогоцінною валютою. Оден доляр рівнається чотиром німецьким маркам і 20 феникам. Иньшими словами за німецьку марку треба дати малощо не десять чеських корон, а що корона в Чехії, то приблизно те, що в Німеччині марка, то значить, що в Німеччині в десятеро дорожче, ніж у Чехії. І так воно здебільшого є. За яйце приміром треба в Берліні дати 20 до 25 золотих феників, а до війни воно коштувало два три феники, за сотнар вугля 4 марки 50 ф. а до війни за ті гроші можна було купити 8 сотнарів, за оден огірочок марку, а перше за марку можна їх було купити цілий глечик і т. д.

Ще літом у Берліні за 25 долярів могла вижити ціла родина, а нині за ті гроші навіть доброї хати не дістанеш. Тамтого тижня був тут один наш чоловік з Ню Йорку і казав, що Берлін богато дорожший від Ню Йорку, коли хто хоче жити на доляри.

А що наші люде здебільшого жили на доляри, то не диво, що нараз їм стало неможливо жити.

Німці не те. Вони дістають платні і заробітки на німецькі золоті марки і тому вони не відчувають так болючо переходу від паперової до золотої марки. Їм навіть краще. Бо перше було так. Нині дістав біліони, а завтра за ті біліони нічого не купив, бо марка впала. А нині дістає тільки марки, але за них усе купить, бо ціни закріпилися. Вправді заробітки не великі, 100—200 золотих марок в місяць, себто 25—50 долярів, але при ощаднім життю все таки з голоду не вмре. Велику рубрику робить те, що Німці здебільшого мають мешкання ще з 1914 року, за котрі вони платять лиш четверту або третю часть того, що платили тоді. А чужинці, отже і ми Українці, мусять наймати так звані мебльовані покої, за котрі з них здирають, що хочуть. За те, що платить наша родина за мешкання, німецька родина проживе цілий місяць, бідненько, але проживе.

Тому то **еміґранти втікають з Німеччини**, особливо з Берліна. Кажуть, що одних Москалів виїхало кількасот тисяч, до Праги і до Парижа. Деякі звязують з тим теперішній наглий спадок франка. Були Москалі в Берліні, особливо ті Мойсеєвого віроісповідання, падала німецька марка, поїхали до Парижа, паде француський франк. Я не спеціяліст від фінансів, не знаю, що на тім є, але так говорять.

Перехід від паперової монети до золотої, поки що також тільки на папері, потряс орґанізмом Німеччини, але не пошкодив йому, можна сказати, скорше поміг. Перше, скрізь почувалася горячка. Кождий спішився купити хліба, мяса, сірників, усього, бо всьо дорожіло з дня на день, кождий біґав, щоб краще розміняти гроші, так звана чорна біржа мимо пильної опіки поліції та всіляких тайних аґентів росла, снувала свою сітку як павук по всіляких каварнях, пасажах, кауфгавзах і вулицях. Тепер те все скінчилося. Люди успокоїлися. Хліб від двох місяців коштує пів золотої марки, себто тільки 500 міліярдів! Люди забувають, що **ця марка то біліон, себто міліон міліонів** і тішаться, що хліб тільки коштує що до війни. Людий треба чимсь піддурити. І їх піддурили. Вони втихомирилися. Не годні тільки заспокоїтися ті, що втратили весь маєток. А таких богато. Старенька бабуся мала в банку десять тисяч. Складала їх довгі літа, щоб забезпечитися на старість. Тепер вона тих 10 тисяч навіть не відбирає, бо це не гроші, це якась маленька частина одного феника. А таких бабусь, дідусів, навіть людий інтеліґентних богато. Вони вірили банкам, вірили в свою державу, не пускалися на спекуляції, не вибирали гроший з каси, аж нараз вартість гроша впала і вони лишилися без нічого. Траґедія, — так щож робить! Де дрова рубають, там тріски падуть. Виходить, що ніколи не треба легковірним, що треба оглядатися на всі боки, щоби не попасти в біду. А в біду попали также деякі з наших еміґрантів. Мав яку сотню долярів і гадав, що за них рік проживе, а тимчасом може й еміґрація скінчиться. Аж нараз прийшла золота марка і те, що було на рік прийшлося видати за оден місяць. Хто оглядався на боки, покинув небезпечний Берлін. І добре зробив.

Остався невеличкий гурток. В першу чергу **студенти і студентки**. Ці гуртуються в **„Українській домівці"**, котра повстала завдяки помочі американських братів, а також при допомозі полковника Зеленевського і генерального консуля У. Н. Р. п. Фонфе. В домівці дістають студенти і студентки добрий обід за 75 зол. ф. Саля тепла; є піяніно, бібліотека, можна напитися чаю або какао, прочитати часописи, заспівати й побалакати. Є де зайти. Бажати-б тільки, щоби в „Домівці" панувала згода і вирозумілість, котрої брак тепер скрізь так болючо відчуваємо.

Зате **„громада"** підупадає. Раз що нема кому ходити, а по друге тому, що велика дорожнеча і люди не радо видають гроші на трамвай та на залізниці, підземні, надземні, міські і т. д. А без них у Берліні не обійдеться. Можливо, що люди прийдуть до себе по тій марковій катастрофі, пристосуються якось до **зміни валюти** і „Громада" знов оживе. Це-ж головне огнище тутешньої еміґрації!

Найбільше наших людий працює в „Українськім Слові". Ця інституція росте незвичайно скоро. Жадне видавництво не видало за такий короткий час так багато книжок. А між ними є такі роскішні і прямо небувалі в нас видання як монографії Архипенка й Новаківського, наших великих мистців долота і пензля. Це книжки, які можна показати в світі. Тепер "Українське Слово" друкує альманах Січових Стрільців **„Золоті Ворота"**. Буде це велика, роскішна книга з численними рисунками і малюнками наших вождів, військових відділів, сутичок, битв, боїв і т. д. — поминок слави для живих і вмерлих героїв, що боролись за самостійну українську державу. Кому дорога память борців за волю, хто хоче мати гарний спомин про недавно минулі великі дні, хто дбає про патріотичне виховання своїх дітий, цей певно купить собі „Золоті Ворота". Розгорне цю роскішну книгу, прочитає її і скаже до свого сина: „Дивися, дитино, як наші герої ішли до Золотих Воріт, до вольної і від нікого незалежної України. Дивись, бо може і тобі прийдеться йти тимисамими шляхами. Дивись, щоб зайшов туди, куди вони хотіли зайти!"

Крім книжок „Українське Слово" приступило до видавання тижневика **„Літопис"**. Такого тижневика давно нам бракувало. Він безпартійний, ставиться критично до заграничної і домашньої політики. Хоче виробити політичну думку. Крім того подає „Літопис" огляд важнійших подій у світі культури: нотує вістки про нові здобутки науки, техніки і мистецтва, про появи в літературі, музиці, театрі і т. д.

В образковім додатку читач знайде цікаві знимки з нашого й чужого життя, портрети замітних людий, краєвиди, тощо. Знимки роблені й репродуковані дуже вдачно. В кождім числі є якийсь переклад з чужої літератури і вірш, оповідання, нарис з нашої. Формат „Літопису", папір, друк, взагалі цілість робить дуже добре враження, це дійсно культурний тижневик. Кошт видавництва дуже великий, ціна примірника низка. Треба хоч 3 тисячі передплатників, щоб така часопись могла вдержатись. Побачимо, чи на 40 міліонів народу знайдеться 3 тисячі людий, які розуміють потребу і вагу доброї ґазети. Як ні, то не маємо права нарікати, що в других є все, а у нас нічого.

Цікаву спробу робить тепер „Українське Слово" з так званими **курсами заочної освіти**. Це школа, до котрої не треба ходити. Професори вчать листовно. Присилають друковані лекції і завдання. Ученики вчаться, випрацьовують завдання, відсилають їх професорам, ті поправляють, присилають нові, — і так дальше, поки ученики не навчаться предметів. Не всякий може ходити до школи. Особливо тепер, коли перед нашою молодіжю шкільні двері позачинювані, коли богато наших молодих людий розбилося по всіх сторонах світа, коли вони по фабриках і фармах мусять працювати на шматок хліба. Неоден вчився би, так не може, бо не вміє чужої мови. Всім їм на поміч прийдуть **курси заочної освіти при „Українськім Слові" в Берліні**. Треба тільки зголоситися туди: (Berlin, Schoeneberg, Hauptstrasse 11, Ukrainske Slovo).

І треба мати трохи довіря до своїх. Такі курси в Америці мають сотки тисячів учеників, а російські курси заочної освіти в Берліні протягом одного року згуртували кругом себе кільканайцять тисяч охотників науки, — **в тім числі кількасот Українців!** Побачимо, кілько зголоситься на наші курси, щоб вони могли вести свою хосенну роботу. Як мало, — то видно, що ми народ, який не розуміє свого інтересу, не вміє користати з доброї нагоди, не підготовляється і не приспособлюється до хвилі, — а потім нарікає.

Програма „Українського Слова" і його дотеперішня діяльність заслугує на признання і на попертя з боку нашої суспільности.

З цікавійших проявів нашої еміґрації в Берліні слід замітити відродження **старшинської еміґрації** під проводом полковника Зеленевського і орґанізацію **„Ради Освіти"**.

Богато старшин бувшої української армії розбрилось по світі, не мало їх перебуває в Німеччині. Переважно бідують — ті, що боролися за славу і добро свого народу.

Сподіватись треба, що згуртовані під енерґійною і досвідченою рукою полковника Зеленевського вони перебудуть злидні і збережуть останки своїх сил для довершення почнатого діла. Бо справа наша, вірмо в це, ще не пропала!

„Рада Освіти" має взяти у свої руки провід научного діла. Це також питання великої ваги і добре, коли воно не буде висіти у воздухах, а дістане якусь реальну підставу.

Як бачимо, еміґрація наша в Берліні маліє, та не маліють завдання, які вкладає на неї нинішній момент.

П. Тихий.

ІВАН ПІДКОВА

(В. І. Штернбергу).

I.

Було колись — в Україні
Ревіли гармати;
Було колись — Запорожці
Вміли панувати!
Панували, добували
І славу, і волю, —
Минулося: остались
Могили по полю!
Високії ті могили,
Де лягло спочити
Козацькеє біле тіло,
В китайку повите.
Високії ті могили
Чорніють, як гори,
Та про волю нишком в полі
З вітрами говорять.
Свідок слави, дідівщини
З вітром розмовляє,
А внук косу несе в росу,
За ними співає.
Було колись — в Україні
Лихо танцювало,
Журба в шинку мед-горілку
Поставцем кружала.
Було колись добре жити
На тій Україні...
А згадаймо! може серце
Хоч трохи спочине.

II.

Чорна хмара зза Лиману
Небо, сонце криє;
Синє море звірюкою
То стогне, то виє,
Дніпра гирло затопило.
„А нуте, хлопята,
На байдаки! Море грає, —
Ходім погуляти!"
Висипали Запорожці,
Лиман човни вкрили.
„Грай же, море!" — заспівали,
Запінились хвилі.
Кругом хвилі, як ті гори,
Ні землі, ні неба.
Серце мліє, а козакам
Того тілько й треба.
Пливуть собі та співають;
Рибалка літає,
А попереду отаман
Веде, куди знає.
Похожає вздовж байдака,
Гасне люлька в роті:
Поглядає сюди-туди,
Де-то буть роботі?
Закрутивши чорні уси,
За ухо чуприну,
Підняв шапку — човни стали.
„Нехай ворог гине!
Не в Синопу, отамани,
Панове-молодці,
А у Царград, до султана
Поїдемо в гості!"
— „Добре, батьку, отамане!"
Кругом заревіло.
„Пасибі вам!"
Надів шапку.
Знову закипіло
Синє море. Вздовж байдака
Знову похожає
Пан отаман та на хвилю
Мовчки поглядає.

Петербург, 1839 року.

Т. Шевченко.

Птернберґ, товариш і приятель Шевченка, по фаху артист-маляр. Помер у Римі 1847 р.

МІТИНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

ПАСАЙК, Н. ДЖ. Отсим повідомляється членів тов. Т. Шевченка, від. 42, що квартальний мітинг відбудеться в неділю, 16. марта о годині 2-ій пополудни під ч. 237 Гоп Евню. Проситься всіх членів прибути на мітинг бо суть важні справи до полагодження. — П. Капелюх, предс.; О. Свитак, секр.

ТИСЯЧ ПЕРШИЙ ЧЛЕН.

Дня 25. лютого сього року помер в місті Честер, Па., член Українського Народнього Союза, Степан Дверніцький. Був він членом товариства Запорозька Січ, відділу Українського Народного Союза ч. 388., походив з Галичини, з села Варвариці, теребовельського повіту, належав до організації несповна рік, помер в молодім віку, маючи всего 35 літ.

Серед членів Українського Народного Союза, що померли від заведення реформи, є він тисяч першим членом. Він почав другу тисячку. Отсе є факт, який застановить кождого думаючого чоловіка. Значить, за десять літ померло серед членів Українського Народного Союза тисячу людий. Се не є, на загал кажучи, люди старі. В своїй більшости се люди в силі віку. А прецінь десять літ забрало спомежи нас майже десяту частину. За десять літ помер кождий десятий член.

Отсе є факт, над котрим повинні застановитися не так уже члени Українського Народного Союза, як ті, що ними ще не стали. За десять літ кождий десятий чоловік. Отсе є факт, котрий повинен вдарити кождого, що легковажить собі небезпеку смерти, що байдужно махає рукою на забезпечення своєї родини на випадок своєї смерти.

Кождий десятий за десять літ значить кождий десятий з нас. Нині той, завтра онтой, позавтра може я, може ви. Смерть межи людьми ходить, не лісом. Серед нас вона лишає вдови й сироти. Вмирають не старі, а часні. Вмирають молоді, а старі далі живуть. Ми всі стоїмо в обличу смерти. Чоловік вийшов з пороху, і в порох обернеться. І може обернутися кождої хвилі. І обертається скорше, як се йому здається. За десять літ кождий десятий обернувся.

Український Народний Союз дає забезпечення не від смерти, але від маєткових утрат для родини на випадок смерти кормилця родини. Най ніхто не легковажить собі небезпеки для родини від смерти батька чи матери, але най вступає в ряди певної та безпечної організації, якою є Український Народний Союз.

КОЛИСКОВА ПІСНЯ.

Засни, синочку мій засни! Давно Тобі час спати! —
Тебе від ліха стеречи-ме рідна Твоя мати...

Засни, синочку мій, засни, — бо я щось спать не можу, —
Я над колискою всю ніч стоять-му за сторожу!...

Твій батько ляг за рідний край в тяжкім, нерівнім бою —
І на наругу ворогам осталась я з Тобою...

Та ти рости, синочку мій! Рости сильний, здоровий —
Й як батько ляг за рідний край, — так й ти все будь готовий!...

ДОПИСІ

ШІКАГО, ІЛЛ.

Народне віче.

Дня 2-го марта 1924 відбулося у нас народне віче.

Віче отворив глоова Січи (сотні XI) в Пулман Василь Шемердяк, який представив присутним ціль віча а то:

1. Майбутний політичний переворот, який увільнить українські землі від нахабної окупації Польщі; 2. Рідна школа в ляцькій неволи; 3. Ревізії і арештування в Галичині, Волині, Поліссю; 4. Чи маємо орґанізуватись в січові сотні?

Першого бесідника покликав д-ра Осипа Назарука. Цей в своїй бесіді представив вражіння передвоєнні і коротке наше життя державне. В його 1½-годинній бесіді присутні довідались про богато річий та чому упала наша держава. Він позволив, щоб його присутні запитували про те, вчім їм неясно. З партії т. зв. „робітничої чи большевицької многі давали запити, на що др. Назарук відповідав в той спосіб, що не оден надутий критик встидався сам своїх запитів. Др. Назарук обговорив справу дуже можливого перевороту політичного. Представив присутним справу рідної школи, котра нині боресь в смертельних судорогах з ворогом Ляхом. Він поучив присутних, що тому, що рідна школа була невільницев, длятого повалилась наша держава. Він своєю здоровою мовою представив присутним, як маємо цінити рідну школу. Пояснив, як Ляхи майже кождого дня замикають наші рідні школи.

Трета точка: ревізії і арештовання. Майже по всіх закутках наших земель Ляхи в той спосіб задумують наш народ вимордувати, а наші землі віддати Ляхам-кольонізаторам, як вже і тепер буває. На тім закінчив, за що народ нагородив його грімкими оплесками.

Слідуючий бесідник був др. Стефан Гриневецький, котрий яко Січовий отаман обговорював четверту точку в справі січових орґанізацій. Він своєю умілою мовою представив публиці чому ми повинні належати до Січи ічому ми повинні орґанізуватись. Він в своїй одногодинній мові дав до зрозуміння, що на кождім місци, де жиють укр. еміґранти повинні мати Січові сотні а коли наша орґанізація зросте і ми зростемо до тої степени, що лиш орґанізованнем осягнемо свою українську державу, в котрій Лях більше не буде диктатором наших прав. Народ винагородив бесідника грімкими оплесками.

Третим бесідником був др. Мирослав Сімінович, котрий вкоротці представив нам в який спосіб дійти до державности.

Прикінци говорив д. Осціславський про негайну поміч рідному краєви. Тут зібрано около 40 дол. на Рідну школу і пресу Січових Вістий.

На тім віче закінчено піснею: „Ще не вмерла Україна"!

Присутний.

КОМАХИ І КРАСКИ

Нема сумніву, що мухи, мотилі й взагалі всі комахи мають одначе замилування до деяких красок (коліру) „Ль Ексцельзіор" пише про досвіди на цьому полі. Під скляний кльош пустили богато зловлених мух. Під цим самим кльошем лежало богато скриночок найріжніщих красок. Майже всі мухи кинулися на ясні краски: рожеві, ясно-зелені, ясно-жовті, зате втікали перед синіми, темними (бурими) і чорними скриночками. Ці скриночки воліють великі мухи і чмілі. Мотилі найбільше люблять такі цвіти, котрі мають такусаму краску, як і вони самі. Так жовті мотилі сідають на жовті цвіти, а білі на біле цвіття. Бжоли передусім люблять цвіття синьої краски, може тому, що такі цвіти мають більше меду, як инші. Муравлі мають незвичайно дивні очні орґани: вони втікають перед сонцем і фіялковою краскою, а замкнені не вміють розріжнити рожевої краски від помаранчевої.

ТРІЙЛИВІ РИБИ.

Др. Евенс написав статтю про трійливі риби. Так прим. є трійлива риба що зветься морський змій. Її отруя ділає шкідно на нерви й розпускає кров. Рибалки кажуть, що мева паде зараз нежива у море коли з корабля кинути цього морського змія а схопить його мева, а він її вкусить. Коли ця риба вкусить чоловіка відчуває він болі й дістає запалення. Коли в укушене місце негайно дати 5 процентового розчину калі-гіперманґану, тоді не буде запаленя. Таксамо є і трійливі мушлі (черепахи).

ЕВГЕН ЧИКАЛЕНКО

СПОГАДИ, ЩОДЕННИК ТА ЛИСТУВАННЄ.

I. том.

СПОГАДИ.

VIII. (1890—1894).

(27)

Коли скінчився термін засланню Карпенка-Карого, він приїхав на свій хутір, а через якийсь час вступив у трупу Старицького в якій тоді грали М. Л. Кропивницький, та брати його Микола (по сцені) Садовський, Панас Саксаганський та сестра Марія Садовська. Коли вони грали в Одесі, то часом К.-Карий або й вдвох з Панасом Саксаганським заїздили до мене на день на два в Перешори. Панас, як завзятий мисливець, ходив по степу з рушницею і раз-у-раз з успіхом, бо ніколи не вертався додому без перепелів, куріпок, зайця або лиса, а ми з К.-Карим оглядали господарство, скотину, вівці, які особливо любив він і ввесь час розмовляли на всякі теми, а власне говорив він, а я слухав, бо він багато бачив, чув їздючи з трупою по всій Росії, а головне, що він умів про все росказати цікаво і спостерігав усе з таких боків, на які инші люде не зважали і з своїх спостережень раз-у-раз робив характерні, оріґінальні висновки. Слухаючи його я раз-у-раз думав про те, що з нього вийшов би надзвичайний професор-філософ, як би він був одержав відповідну освіту, а то-ж він скінчив тільки чотирьохклясне повітове училище. Напевне й драматурґ-письменник з нього вийшов би такий, що мав би не тільки всеукраїнське значіння, а й всесвітнє і тоді він ще більше прислужився-б справі відродження України, як тепер.

Мені не раз приходило на думку, що як би й Т. Шевченко виїхав був перед своїм арештом за кордон і, замісць того, щоб прострадати десять років у надкаспійських степах серед темних Москалів, прожив цей час в Европі, серед людей освічених, культурних, то написав би такі річі, які поставили-б його імя поряд з Ґете, Байроном і мали-б всесвітнє значіння. І Т. Шевченко і К. Карий були тільки самородними діямантами, один більшої, другий меньчої величини, але в обох у них не було тої шліфовки, яка побільшує вартість вдесятеро. Але така вже доля мужицької нації, що не мала своєї не тільки державности, а навіть і школи. Але хто знає, як би Шевченко та Карий одержали російську університетську освіту, то чи не вийшли-б вони такими-ж російськими письменниками, як Гоголь або Короленко.

В ці роки я часто бачився з К.-Карим і був у курсі, а часом і свідком тих чвар та інтриґ, які розїдали трупу. Спочатку М. Л. Кропивницький та брати Тобілевичи розійшлися з М. Старицьким і заснували свою окрему трупу під кермуванням Кропивницького. Потім брати Тобілевичі та М. К. Заньковецька, не помирившись з Кропиницьким, виділилися в осібну трупу під фірмою Садовського і нарешті і ця трупа розбилася на дві. М. К. Заньковецька, хоч і ґеніяльно-талановита артистка, не могла перенести й тіні конкуренції і не терпіла поруч з собою ніякої талановитої артистки, а через те всіма засобами намагалася позбутись Марії Садовської, що була хоч меньч талановита за Заньковецьку, але мала чудовий голос і високу, струнку героїчну статуру, чого бракувало маленькій Заньковецькій. Вона зуміла настроїти свого чоловіка М. Садовського проти сестри і намагалася вплинути і на К. Карого, але він, як не закоханий, не піддавався тим впливам і рішучо виступав в оборону своєї тихої, несварливої сестри. На цім ґрунті витворилося ціле пекло, в якому всі кипіли, як в огні і нарешті Марія Садовська мусіла покинути трупу, а разом з нею вийшов і К.-Карий. Саксаганський в цих чварах стояв збоку і як безсторонній глядач теж перейшов на бік сестри, проти брата і братової, то-б то проти Садовського та Заньковецької і таким робом і ця трупа розкололася на двоє і, з колись одної знаменитої нейнінгенської трупи, на Україні стало чотирі: Старицького, Кропивницького, Садовського та Саксааганського, в яких було по одному, по два талановитих артиста. Правда, в трупі Старицького видатних талантів не було; в трупі Кропивницького був тільки він сам високоталановитий переважно комічеський артист з чудовим голосом та статурою, яка під старість стала вже занадто важкою. В трупі Садовського займала перше місце українська Дузе, як її називали, ґеніяльна артистка Заньковецька, яка на жаль, не покинула в свій час сцени і можна сказати, пережила свою славу, бо хто бачить її тепер на сцені, той не може собі уявити в цій бабусі, колишню знаменитість. Садовський, навпаки, з кожним роком все більше й більше входив у силу і по заслузі продбав собі славу великого артиста і орґанізатора українського театру, що на протязі багатьох років був єдиним українським огнищем, яке підогрівало патріотичні почуття публіки і розбуджувало інтерес до України, в самостійність якої гаряче вірив Садовський з того часу, як побував якийсь час директором українського театру в Галичині. Трупа Саксаганського складалася, крім нього, ще з К. Карого, сестри їх Марії Садовської і вважалася найбільше ансабльовою, найкраще орґанізованою і взагалі найкращою трупою. Саксаганський дійсно високо талановитий артист, може талановитіщий за Кропивницького, але по смерти К.-Карого роспустив свою трупу і виступав тільки на гастролях по дрібних провінціяльних трупах, що складались з усякої шантарпи, шушвалі, яку він висміяв у водевілі: „Шантрапа". Ці гастролі не принесли слави Саксаганському і потроху публіка стала його забувати, в той час, як Садовський все більше й більше підвисшувався в очах публіки.

Карпенка-Карого всі раз-у-раз називали „розумним" артистом, бо він, справді був таким, але разом з тим він був і талановитим; він ніколи не впадав у шарж, в ненатуральність, але ролей видатних, героїчних він не грав ніколи, а через те ніякого ефекту на публіку не робив, зате його грі ніхто, ніколи нічого не міг зокинути. Марія Садовська, як я вже казав, була і талановита і співала дуже гарно і мала ефектну статуру, але, на великий жаль, вона, скоро після росколу трупи Садовського, вмерла і Саксаганський, замість неї виховав теж досить талановиту артистку. Л. П. Ліницьку, яка була у нього премершою ввесь час поки він держав трупу.

За часів українського національного уряду Саксаганського Міністерство Мистецтва призначило директором державного народнього театру в Київі, куди, наче в архів, перейшли на ролі бабусь і Заньковецька і її конкурентка Ліницька. На цій посаді Саксаганський наче одержав сатисфакцію за те, що публіка його була забула, але я забіг наперед років на 30, а тому вертаюсь назад до 90-тих років.

Впочатку цих років вернувся з Сібіру др. П. І. Михалевич і я зараз же поїхав до нього в Елисаветгород. Але, на великий жаль, се вже був не той натхнений проповідник відродження української нації, яким я його знав перед засланням, а прибитий лихом, пригнічений недолею старий дід. Головою родини стала тепер його жінка, малоосвічена селянка, що клопоталась тільки за свої діти і ворожо ставилась до колишніх учнів-приятелів свого чоловіка — отих Грабенків, Чикаленків та Дяченків т. ин., що довели його, як вона казала, до Сібіру! Тяжко мені було дивитися на любого доктора. Але що зробиш? Після заслання Михалевич вже не виявляв інтересу до українських справ і його постепенно всі забули.

Я вже казав, що літом я до втоми працював по господарству, але ніяких різких змін в йому не робив, бо дядько тому дуже противився, кажучи:

„Роби так, як я робив, а-ж робив так, як твій батько, а розумніщого за нього я не зустрічав у своїм житті. Ото-ж роби наше дурне, а твоє розумне нехай полежить".

Але в маленьких розмірах, на невеличких шматочках землі, я робив на практиці проби, досвіди з того, що зімою вичитував з книжок та часописів. Велике враження на мене зробила праця професора петербурського Лісового Інституту П. А. Костичева — „О борбѣ съ засухами", і я вивірив на практиці те, що цей талановитий мужицький син міркував тільки теоретично. Спосіб боротьби з засухами — чорний пар — дуже поширений тепер в засушливих місцевосцях Америки і почасти і у нас в степах, полягає в тому, що постійним розворушуванням ріллі, не дають їй випарювати, й губити вільгости (вохкости). На добре обробленому чорному пару і посеред літа земля тільки зверху трохи висихає, а всподі, навіть у велику посуху, держиться ще весняна вода.

В Херсонщині літом 1892 року з квітня місяця не було дощу аж до Петра (29. червня); земля скрізь висохла і порепалася так глибоко, що коли в шпару пустиш палицю (ліску), то її не можна було дістати. Всі хліба й трави так посохли, що аж хрустіли під ногами. Перелякані люде скрізь ходили по полях з процесіями і духовенство правило молебни, щоб Господь змилувався і дав дощ.

І в Перешорах врядили таке молебствіє; пішов і я з людьми в степ з процесією і завів їх на свій чорний пар і підмовив панотця спинитися там і відслужити молебен. Всі люде поставали навколюшки і коли панотець звернувся до Бога з проханням: „Отверзи хляби небесния і даждь землі жаждущей дождь", то всі люде з дивуванням помітили, що у них під колінами земля вохка і кожний з них почав порпатись у землі і мняти вохку землю в руках, а діти то й коники з землі ліпили.

Один селянин пошепки зазважив мені:

— То ви в Бога не просите вохкости, так як ми, а видераєте!

(Дальше буде).

ФАРМИ!

НА ПРОДАЖ ФАРМА 160 акрів в стейті Конектикут, 80 акрів добрий ліс і пасовиско а 80 орна земля, овочевий сад з 6 акрів, 17 дійних коров, 3 ялівки, 1 бугай; 3 коні, 125 курий, гуси, індики, вози, всяка потрібна машинерія, дім з 13 кімнат та 8 других будинків. Фарма добра. Ціна $8.000, готівкою $5000. Голоситися до: **William Gurski, Leonard Bridge, Conn.** 60-62

НА ПРОДАЖ дві фарми самим властителем, без агентів, близько Ню Йорку, одна 120 акрів, друга 82, доми в добрім стані і другі забудовання, фарми в самім селі, школа, церков, склепи в сусідстві, кожда фарма має все потрібне до фармерки і ґараджі. Ціни приступні. Голоситися: **ALEXANDROW, 209 4th St., New York City.** 61-62

ФАРМА 104 АКРІВ, 84 акрів орної доброї землі, 6 акрів ліса, 10 пасовиска і чотирі акри саду в стейті ню-йорськім, близько міст Cohoes, Troy, Schenectady і Watervlet в дуже гарнім і догіднім положенню, дім великий мурований з 12 кімнат і дві кухні, всі будинки, машини і знаряди господарськи, 3 коні, 7 коров, 100 курий і 2 безроги. Ціна 9.000 долярів. По близші інформації пишіть або приходіть до: 57-62

ЙОСИФ КРУШЕЛЬНИЦЬКИЙ,
2325—th Ave., Watervliet, N. Y.

ФАРМИ! ФАРМИ! ФАРМИ!

1) Фарма 152 акрів, дім з 10 кімнат, 4 другі будинки, 18 коров, 2 коні, 1 бик, 2 свиней, 300 курий і вся машинерія рільнича, дохід за молоко місячно 340 долярів, 2 милі від міста. Ціна $7500, готівкою $3.000.

2) Фарма 100 акрів, дім новий з 12 кімнат, стім-гіт, вода горяча і зимна, ванна, і 4 других будинків, 12 коров, 1 бик, 2 коні, 100 курий, вся машинерія рільнича, 1 миля до міста, дохід за молоко місячно $250. Ціна $9.500, готівкою $2000.

3) Фарма 127 акрів, дім на 14 кімнат і 5 других будинків, при стейтовій дорозі, 1 миля до міста, 12 коров, 1 бик, 2 коні, 100 курий, автомобіль, дохід за молоко місячно $1180. Ціна $7.000, готівкою $1.800.

4) Фарма 200 акрів, дім з 11 кімнат і 4 других будинків, 4 корови, 1 кінь, 100 курий, 1 безрога, вся машинерія рільнича, 2½ милі від міста. Ціна $4000, готівкою $1000.

5) Фарма 48 акрів, дім з 11 кімнат, електрика і вода в домі і 6 других будинків, 3 корови, 1 кінь, 100 курий, 2 свиней, вся машинерія рільнича. Ціна $3.300, готівкою $1200, 1 миля до міста.

6) Фарма 52 акрів, 25 акрів ораної землі, решта ліс і пасовиско, дім на 6 кімнат, стодола, 2 курники і 2 других будинків, розмаїти дерева овочеві, 3 корови, 1 кінь, 150 корий, вся машинерія рільнича, 1 миля від міста. Ціна $2.300, готівкою $900. 59,62

7) Фарма 16 акрів, 8 акрів чистого поля, решта ліс і пасовиско, дім з 8 кімнат, стодола і курники, 1 корова, 1 кінь, 75 курий, недалеко міста. Ціна $1800, готівкою $700.

8) Фарма 19 акрів, 10 акрів ораної землі а решта ліс і пасовиско, дім на 5 кімнат, стодола і курники, 1 корова, 1 кінь, 50 курий, недалеко від міста. Ціна $1.300, готівкою $500.

По близші інформації прошу зголоситися особисто або листовно до:

Н. СЕМБАЙ,
387 E. 10th Street, New York City
Room 7

ГОТОВІ ДО МЕШКАННЯ.

Нові вигідні доми, на 3 кімнати $1.250, готівкою $300; 4 кімнатові $1.500 $400; 5 кімнатові $1750, $500, ціна включаючи лоту, решта місячно як рент, вода, електрика в місті. Radio Associates, 180 Broadway, New York City. Офіс філії отворений до девятої вечером Rodina Co., 151 Ave. A, New York City

ЩО ВИ ХОЧЕТЕ КУПИТИ?

Фарми, доми і лоти? Ми продаємо за готівку або на виплат по досить дешевих цінах. Пишіть по лісту, котру Вам пішлемо за дармо ще нині.

DUCH BROS.,
1457 Avenue A, New York, N. Y.

ДОМИ! $100 ДОМИ!

Кождий може зістати властителем 10,000 кв. стіп землі на город, а притім ховати кури і корову, як тільки має $100 на початок. Дім на 4 або 5 кімнат на ваше жаданне можемо виставити за $800 до $1.200 на виплат по $10 місячно. Найліпша спосібність для кождого мешкати в здоровій околици, де на місци знаходяться всі вигоди великого міста і тільки 30 мінут їзди до Ню Йорка.

Голоситися листовно або особисто по дальші інформації і час виїзду на адресу:

LINCOLN COMPANY
208 BROADWAY, Room 244,
на розі Fulton Street,
NEW YORK CITY
ПОТРЕБУЄМО АҐЕНТІВ.

У СПРАВАХ ІМІҐРАЦІЙНИХ

пишіть по близші інформації або голосіться особисто до:

MR. W. ZAHAJEWICH,
470 W. 23rd St., New York, N. Y.
cor. 10th Ave.

На відповідь залучіть 2 ц. марку

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ЯК НА ІНДІЙСЬКОМУ ОКЕАНІ ВИРИНУВ НОВИЙ ОСТРОВ

(Наслідком підморського намулистого вулькану.)

З Калькути звідомили, що на Індійськоиу океяні виринув новий остров. Як це сталося, докладно не знають. Почтовий корабель „Чакдіна" плив із Ранґун до Акяб і Чітаґонґ; у цьому напрямку є намулистий кратер на океані. Корабель переплив туди і не запримітив нiщо надзвичайного. Та коли який тиждень пізніще корабель вертав із Акяб і Чітаґонґ до Ранґун і знову переплив попри згадане місце, запримітили капітан і залога корабля на своє сдудовання, що за той час виринув з під води новий остров. Наскільки можна було догадатися, остров був около 300 метрів довгий, а 18 метрів високий. Як до Ранґун наспіла вістка про цей остров, вислали другий корабель, щоби очеркнув докладніще положення острова. Виявилося, що остров був більший, як спочатку думали, а саме довгий на 450 метрів, широкий яких 300 метрів, а високий понад 9 метрів. Дальше показалося, що остров який виринув з під води зубчастими скелями, довкола окружали коралеві рафи; їх передше не було тут також. В близині острова повстало також більше піскових мілин. Недалеко скалистої поверхні острова виднів іще один менший островець. Думають одначе, що цей островець сполучений з головним островом під водою. Як згадано, новий остров є недалеко підморського намулистого вулькана. Він вибухав 1914 року. В метеорольоґічних колах думають, що і тепер мусів вибухати цей підморський вулькан і то так сильно, що скалисте морське дно піднеслося аж понад поверхню води. На остров відїде комісія метеорольоґів і ґеольоґів, щоби докладніще розслідити ґеольоґічні прикмети будови острова — коли остров таксамо ненадійно не пропаде в морі, як і виринув із нього.

ЗА ПРОДАЖІЮ І ПОКУПКОЮ ДОМІВ, ЛОТІВ І ШТОРІВ В ЛИНДЕН, Н. ДЖ.

звертатись до:

ПЕТРА КОВАЛЬЧИКА,
515 Price St. E., Linden, N. J.

НЮАРК, Н. ДЖ.

Подаю до відома українському загалови в Нюарку і околиці, що я отворив бюро купна і продажі домів, лотів, фармів, ґросерні, бучерні і другі бізнеси. Тому приходіть що кому потрібно, а дістанете чесну обслугу як у свого. 59,62

S. GRENTUS,
59 Beacon Street, Newark, N. J.
В домі У. Р. Спілки.
Telephone: Market 0983

НЕ ПАДАЙТЕ ДУХОМ!

Що Ви не знаете англійської мови, і запишетеся сьогодня а через 3 місяці Ви будете володіти таким богатим даром, Вам буде все доступне і Ви будете на рівні з Американцями, а чому? Тому, що Ви будете говорити, читати і писати по англійськи. Ми учимо через переписку почтою за малою оплатою а для Вашої великої користи. Пробні лекції і подробиці висилаємо за 10 цнт. ґрішми або марками, можна і канадійськими. Адресуйте: (4)

FIRST AMERICAN PREPARATORY SCHOOL,
Dept. 46, 210 W. 147th St.,
New York City

CUNARD

Чи думаете Ви спровадити Родину до Америки.

Українська квота за сей рік вже вичерпана, однак вже тепер робиться приготвання до відкриття нової квоти 1. липня 1924 р. Представителі Кюнард в Совітській Росії поможуть Вашим родинам. Лінія Кюнард має свої офіси в Москві, Харкові, Киеві, Одесі і других містах Европи. Всі пасажири Кюнард Лінії відпроваджує на кораблі служба компанії, їх услуга безплатна. Лінія Кюнард помагає безплатно своїм пасажирам при дістанню пашпортів і віза. Пасажири Лінії Кюнард не чекають, бо кораблі відходять більше раз в тижни. Шифкарти Лінії Кюнард дають спромогу їзди на найпоспішнійших кораблях у світі. За інформаціями звертайтесь до корабельних аґентів або до

CUNARD LINE
25 Broadway
New York

З НАГОДИ ЗБЛИЖАЮЧИХСЯ СВЯТ

висилаємо гроші до краю по зниженій оплаті й доручуємо

АМЕРИКАНСЬКИМИ ДОЛЯРАМИ

в місци замешкання адресата, на протязі 12-ти днів.

ПОВНА ҐВАРАНЦІЯ **ЧЕМНА ОБСЛУГА**

Тепер саме пора висилати святочний дар своїм кревним в краю.

Голосіться особисто або листовно в рідній мові до:

STANDARD BANK

AVE. B. COR. 4TH ST. NEW YORK

ГАРНИЙ ЗОЛОЧЕНИЙ ГОДИННИК 21 КАМЕНІВ ЛИШЕНЬ $10.95

ДАРОМ! КАМЕРА ДО ФОТОҐРАФОВАННЯ ДАРОМ!

Gold Filled 21 Jewels

Тут маєте нагоду якої Ви ще не мали. Сей гарний золочений годинник, колійовий, 21 каменів, можете дістати в нас **за $10.95,** а кромі сего дамо Вам цінну премію **цілком даром,** сю Eastman Kodak Камеру, вартости $3. Годинник є позолочуваний, гарної ґравюри, має перворядний з 21 каменів осередок, сильну спружину і патентований реґулятор, котрий тримає годинник в правильнім ході. Сих годинників уживають всі колійові робітники, робітники на карах, фармери і другі ділові люди, позаяк сі годинники суть сильні і тримають добре час. Сей годинник варта найменше **$25.00, однак** за якийсь час даємо його як спеціяльну дешевість по ціні $10.95 враз з сею камерою **яко дарову премію.** Коли хто з Вас має вже годинник, се неробить ріжниці, бо Ви можете купити сей, продати його комусь другому з зарібком а камера зістанеся Вам цілковито **за дармо.** Є се дуже гарна, сильна і практична камера, котру може хто небудь уживати хотяй не мав попередної практики, кожда фотоґрафія нею знята виходить добре і чисто. Коли Ви не булиби вдоволені, звернете нам те все протягом 10 днів асекурованою почтою а ми звернемо Вам гроші. **Не присилайте гроший наперед,** витніть се оголошення і вишліть до нас 50 центів на пересилку і опаковання, а за товар $10.95 заплатите коли його одержите. Спішіть і присилайте замовлення сейчас до:

GRAND NOVELTY COMPANY, Dept. 521,
1723 N. Kendzie Ave., Chicago, Ill.

UNITED AMERICAN LINES (HARRIMAN LINE) JOINT SERVICE WITH HAMBURG AMERICAN LINE

НАЙКОРОТША ДОРОГА ДО ВСІХ ЧАСТИЙ УКРАЇНИ

Відїзд кождого тижня з нашими люксусовими кораблями. "Resolute", "Reliance", "Albert Ballin", "Deutschaldn" маючі I. II. і III. клясу та популярні кораблі "Mt. Clay", "Cleveland", "Hansa", "Thuringia" і "Westphalia", маючі кабіни і III. клясу. Вдоволяюча обслуга, знаменитий харч, миле окруження.

UNITED AMERICAN LINES,
3 Broadway, New York, N. Y.
або уповажнені аґенти.

NEW YORK-HAMBURG

НАЙБІЛЬША НАГОДА У СВІТІ

Сих 8000 Cuckoo годинників і фіранок продано минувшого року. Маємо їх тепер 7000 і тим що не купили минувшого року, а хотять купити тепер, **спускаємо ціну до $5.98.**

1 ПРАВДИВИЙ CUCKOO ГОДИННИК, 2 ФІРАНКИ НА 2 ВІКНА ЗА $5.98.

Сам Cuckoo годинник продається по $6.50. Ніколи в Вашім життю не було такої нагоди купити такі річи як сі майже за ніщо. Cuckoo годинник є з оріхового дерева, різьблений ручно артистично. Накручуєсь важками, білі вказівки і години, кукає кожду годину і пів годину. Має добрий осередок держить пунктуальний час. Сей годинник має свою вартість і кождому вподобаєся. **Памятайте,** що се не є забавка або імітація, а правдивий Cuckoo на котрий даємо повну гарантію.

Гарні фіранки, богатого вигляду, гарний десень, найновійша мода, в одним кавалку на одно вікно, 60 цалів широка, 9 фітів довга, лишень білі. Мають богаті коронки з артистичними обвідками вгорі та з френдзлями в долині. Вони не лишень сильні але і гарно рублені. Є се дуже артистичні фіранки і ми є певні, що всі Ваші сусіди будуть подивляти їх. Вартість сих трех річий є три рази більша як ми продаємо їх.

Не висилайте наперед жадних гроший, лишень імя і адресу а коли одержите Cuckoo годинник і фіранки, заплатите $5.98 та пересилку. **Коли не вдоволені,** звернемо Вам гроші. Не відтягайте а пишіть сейчас до:

LUXUS SALES CO., 1513 Emma St., Dept. 534, CHICAGO, ILL.

ПОЗИЧКИ НА РЕАЛЬНІСТЬ на першу і другу гіпотеку на догідних услівях.

РЕАЛЬНІСТЬ продаємо і купуємо

FEKETE & SON

2319—21 WEST CHICAGO AVENUE, CHICAGO, ILL.

TELEPHONE SEELEY 6050

Протягом 20 літ ми обслугували вдоволяючо наших клієнтів при позичках, інвестиціях, набуванях реальностий, грошевій пересилці, шифкартах.—Справи правні даром для тих які спроваджують свої родини з України.

ПЕРЕСИЛКА ГРОШИЙ Виплати в долярах на Україні

ОГНЕТРЕВАЛІ СКРИНКИ До винайму від $3.00 в рік і висше.

З ДІЯЛЬНОСТИ УКРАЇНСЬКОГО ПАРЛЯМЕНТАРНОГО КЛЮБУ У ВАРШАВІ

Справа господарської школи в Городенці.

Посол Сергій Козицький і Тов. внесли 8-го ц. м. у Соймі на адресу міністра хліборобства інтерпеляцію у справі занепаду господарської школи в Городенці. Ця школа, як нижча рільнича, істнувала в Городенці від більше 40 років. З часом Краєвий Виділ перемінив її на школу для ґромадських писарів; польські двори в Городенці щезли й їх місце зайняли жидівські, які не потребували писарів з поміж учнів тієї школи. І хоча край рікрічно утримував у школі по 30 хлопців і трьох учителів, то школа, замісць продукувати сільських господарів, підготовлювала кандидатів на посади жандармів, скарбових стражників і т. п. Підчас війни школа була спалена. Румунське військо забрало й спалило матеріял, переданий на відбудову школи, українським урядом. За польської влади про відновлення школи, як господарсько-освітньої інституції, заходивсь „Сільський Господар". Тому, що школа була вивінована 6-морґовим городом, „Сільський Господар" запропонував ту школу на школу будучих сільських господинь, очевидно, в українській викладовій мові, як цього вимагає характер і ціль цієї школи і як про це рішає польський закон про воєвідську автономію (ст. 9 зак. з 26. IX. 1922. т. 829). Наслідком заходів „Сільського Господаря" дах над школою був наново покритий, так само над стайнею.

Але на тім і припинились всі заходи що до відбудови школи. Сім шкільних будинків стоять пусткою, а город служить лише для приватних цілей одного з 6. учителів, який живе у школі й не має нічого до роботи. Щоби покласти край марнуванню публичного добра й безкорисному оплачуванню учителя, вислав „Сільський Господар" у Городенці дня 21. квітня депутацію до станиславівського воєводи, що приїхав до Городенки, з просьбою відбудувати школу й передати її під управу „Сільському Господареві". На це Т-во „Сільськ. Госп." дістало таку відповідь: „Міністерство хліборобства повідомило воєвідство рескриптом з дня 7-го червня 1923 ч. 1.700|R IV., що годиться урохомити в Городенці 2-місячну державну нижчу земельну хлопячу школу з польською викладовою мовою. З тою метою міністерство оплачує одного з ранійш викладаючих у школі вчителів. Термін відкриття школи є залежний від виконання відбудови й реставрації зруйнованих війною шкільних будинків".

„Отже — каже інтерпеляція — для польського патріотизму — мається дальше марнувати громадське добро й дальше усувати на бік охочі до праці руки, які хотіли зайнятися школою; також дальше мається оплачувати надаремне учителя, а 6-морґовий город першої якости має лежати відлогом на те, щоби колись у невідомій будуччині оснувати хлопячу школу — чужу для місцевого селянського українського населення, але за те з польською мовою навчання".

З огляду на те підписані на інтерпеляції посли питають міністра хліборобства: чи ота політика міністерства має бути дальше континуованою, чи радше міністерство схоче взяти на увагу потреби місцевої городенської людности й віддати тій людности або „Сільському Господареві" школу (по думці закону з дня 26. IX. 1922 N. 90. ст. 9. п. 21 — 829) для створення справжньої культурної інституції, а саме школи сільських господинь, себто установи, що торкається самих підстав селянського народу.

ПАТЕНТИ

Даром пішлемо наш прегарно ілюстрований патентовий підручник. Пишіть по него днесь по українськи.

В справах патентовання винаходів і продажі патентів звертайтеся з довірем до скорих і уптивих патентових адвокатів на адрес:

A. M. WILSON, Inc.
310 Victor Building
WASHINGTON, D. C.
(Successor to A. M. Wilson, deceased)

French Line

ПОСПІШНА ЇЗДА НА І З УКРАЇНИ

Rochambeau	Mar. 22
La Savoie	Mar. 29
Paris	April 2
Chicago	April 16

По всі дальші інформації голосіться до місцевого аґента Французької Лінії або офісу компанії

19 STATE ST., NEW YORK CITY

Лікарська канцелярія українського

ДОКТОРА К. БІЛИКА

при співучасти лікарів, недавно прибувших з краю
91 ST. MARK'S PLACE
(8-ма улиця, коло 1-ої Евні)

Урядови години: від 8. до 10. рано; від 6. до 8. вечер Tel. Dry Dock 5143

ДР. Б. ГОГЕНБЕРГ

спеціяліст зі старого краю. Лічить недуги мущин і женщин, як внутрішні так і зовнішні. Переводить всякі операції. Дає недужим безплатну пораду.

DR. B. HOHENBERG

203 EAST 13th STREET
близько 3-ої Евні
NEW YORK, N. Y.

Години офісові щоденно від 9-ої рано до 8-ої вечер.
Tel. Stuyvesant 4032

DR. M. SMITH

16 EAST 7th STREET, NEW YORK
Tel. Orchard 6072
коло церкви св. Юрія
Говорить по українськи
Лічить успішно недуги мущин, женщин і дітий.
Наймодернійші електричні апарати.

ХИРОПРАКТИКА
верне утрачене здоровля

ДР. В. БОРАК

(школи Палмера)
628 Humboldt St., pir Driggs Ave.
Greenpoint, Brooklyn, N. Y.
Години: 2 до 5; 6 до 8 у вечер.

АКУШЕРКА-МАСАЖИСТКА

Житомирського заведення породів і Київського Зайцевського шпиталя.
ПОРАДИ І ПОМІЧ.
B. E. SHMULENSON,
271 E. Broadway, 5th fl., New York
Tel. Orchard 8121

ДОМИ

в Ню Йорку і околиці продаємо на вигідні сплати.

По інформації звертайтесь до:

S. KOWBASNIUK
244 Ave. A, cor. 15th Street
NEW YORK, N. Y.

Офіс отворений від 9. години рано до 9. години вечером.

ФР. І. ОЛЕКСИНСЬКИЙ

БЮРО ШИФКАРТОВЕ І НОТАРІЯЛЬНО-ІНФОРМАЦІЙНЕ
Знаний в тутешній околиці від літ
ВИСИЛАЄ ГРОШІ ДО ГАЛИЧИНИ
та инших частей світа тілько в долярах.

ПРОДАЄ ШИФКАРТИ
на найліпші та вигідні кораблі по чисто компанічних цінах і помагає при доставленню пашпортів.
Спроваджує родини з краю і полагоджує всі потрібні документи при пашпортах і візах.

ВІДДІЛ НОТАРІЯЛЬНИЙ
під проводом правника, виробляє всі документи, як контракти, повномочія, посередничить в процесах краєвих, перепроваджує справи спадкові і табулярні.
Посередничить при купнах і продажах домів, лотів, фарм і шторів.
По інформації голосіться до
ФР. І. ОЛЕКСИНСЬКИЙ
111-115 E. 7th St., New York City

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ПОШУКУЮ ЖЕНЩИНИ, яка в році 1918 мала пригоду з Василем Корульським. Пошукую її в важній справі і нехай зголоситися на адресу: 61-2

W. P.,
913 N. Savtain St., Philadelphia, Pa.

НАРОДНИЙ УЧИТЕЛЬ, літ 23 (недавно прибув з Европи), володіє укр., рос., поль., німецькою, по части англ. мовою, шукає відповідного заняття. Прийме посаду учителя. Може подавати науку згаданих мов, устроювати представлення, давати виклади і проче. Зголошення слати: **В. Н., 1006 Brown St., Philadelphia, Pa.** 62-64

ПОШУКУЄТЬСЯ молодого енерґічного чоловіка з середним образованием. Мусить мати чисту інтеліґентну персональність і бути спосібним до організовання нового підприємства. Добра нагода для спосібного чоловіка. Інші не потребують голоситись. Зголошення писані власноручно слати на адресу: **P. O. Box 1142, Wilmington, Del.** 59-64

ПОШУКУЮ Павла Кривицького. Попередно перебував десь в Пітсбурґу, Па. Хтоби про него знав або він сам зволить зголоситися до мене:

ВАСИЛЬ СИСИН,
426 Pine St., Ambridge, Pa.

ПОШУКУЮ ДІВЧИНИ АБО ВДОВИ може бути і з одною дитиною, до домашного заняття. Голоситися на адресу: 62-63

ANDREW CHOMETA,
150 Second St., Passaic, N. J.

НА ПРОДАЖ гросерня, делікатесен і цигар штор. Інтерес добрий. Продаєся по причині відїзду до старого краю. Ціна приступна. Голоситися під число: 60-63

341 Whiton St., Jersey City, N. J.

ПОШУКУЮ господині дому, старшої женщини звиш сорок літ. Єсьм вдовець, Українець з Буковини і маю хлопця 16 літного. Платня після умови. Голоситься на адресу: 59-62

PETER KALYNIUK,
Box 179, Lawrence, Pa.
Hill Station.

ДАРОМ! ДЛЯ КОЖДОГО. ДАРОМ!

Всім тим що шукають по тяжкій праці розривки, інтересуються гороскопами, астрольоґічними пророцтвами, яка є Ваша будучність щастя, здоровля, вишлемо даром цікаві річи і циркулярі коли напишете до нас залучаючи 4 цнт. марками на пересилку. Адресуйте: **Real Magic Sales House, Lena Hollub, Prop., 29 E. 7th St., New York City.** 57—

ШКІЛКА ДЕРЕВ І КОРЧІВ ОВОЧЕВИХ І ОЗДІБНИХ

DMYTRO SHABAN, Nursery,
WILLIMANSETT, MASS.

Дерева овочеві (щепи) в доборових гатунках всякого рода як: яблінки, грушки, сливки, черешні, бросквині (peaches), вишні, дерева тінисті, корчі оздібні, рожі, малини, виногради (grapes), деревця шпильків, живоплоти і т. п. Висилаєсь тілько сильнійші окази відповідно закорінені а за поріст гарантуєсь. Єсли котре не прийметься, даєсь безплатно друге. Усі деревця суть інспектовані через місцевий стейт Массачусетс.

Даєсь інформації як садити, як з ними пізнійше обходитись щоби дочекатись пожитку.

Пишіть по цінник на повисший адрес.

НАПРАВА ДАХІВ І ПОКРИТТЯ НОВИХ

Родимці! Пощо їти до чужих, коли дістанете в свого ліпшу обслугу і дешевшу. Приймаю всі замовлення відносно криття дахів смолою і всі направки дахів. Виконую все солідно і під гарантією та після Вашого желання. Користайте з сего і голоситься до мене.

MYKOLA SENYK,
138 W. 26th St., BAYONNE, N. J.

ТІЛЬКИ НАТРІТЬСЯ НИМ!

Коли Ви заатаковані ревматичними болями або недомагаєте на невральгію, лумбаго, болі у вязах і мускулах—натирайтесь Дініментом

PAIN-EXPELLER

Зарег. в Пат. офісі Зл. Дер.

Pain-Expeller поможе Вам, як поміг несчислимим тисячам протягом довгих літ. У аптеках по 35 і 70 цнт.

F. AD. RICHTER & CO.
104-114 So. 4th Street,
Brooklyn, N. Y.

СТЕФАН І. ЄВУСЯК

УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ

Обслуга чесна і дешева. Доставчуємо автомобілі на весілля, хрестини і другі оказії. Удавайтесь до свого!

ОФІСИ:
77 Morris St., Jersey City, N.J.
Tel. Montgomery 1743
48 Prospect Av., Bayonne, N.J.
Telephone 540